

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ В СТЯГНЕННІ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ

*Т.С. Вітковська, здобувач вищої освіти групи Б-4/2
обліково-фінансовий факультет, МНАУ*

Розглядаючи податки, які сьогодні сплачуються в Україні, податок на додану вартість (ПДВ) заслуговує на найбільшу увагу, оскільки він є основним джерелом наповнення Державного бюджету України і в той же час одним із найбільш корумпованих податків України. ПДВ в Україні став стабільним джерелом доходів Державного бюджету. Це зумовлено тим, що він є податком на споживання, і кінцевий споживач є платником цього податку [1].

Через вагому суспільно-економічну роль податку на додану вартість в життєвому функціонуванні держави він активно обговорюється та розглядається у багатьох літературних джерелах. Зокрема велику увагу вчені: Семенко Т.М. [1], Мороз Ю.А. [4], Швабій К.І. [3], Пікінер В. О. [3], приділяють перевагам та недолікам застосування даного податку в Україні та питанням вдосконаленню стягнення та реформування в цілому.

З метою поповнення державного бюджету, ПДВ було введено і в Україні. На початку 90-х років його ставка складала 28%, на сьогоднішній день її зменшено до 20%, також ПДВ щорічно поповнює державний бюджет (рис. 1). Нульова ставка є пільговою та застосовується до товарів, виробництво та реалізацію яких стимулює держава. Залишені розміри діючих ставок 20 %, 7 % (для лікарських засобів) і 0 % [2].

ПДВ - це найбільш проблемний податок, а саме: відповідно до особливостей адміністрування ПДВ його сплата покладається на населення і бюджетну сферу, ПДВ при досить високій ставці і високих темпах інфляції може перетворитися в один із факторів, що стримують розвиток виробництва; може стимулювати інфляційні процеси; існує можливість ухилення від сплати податку та зловживання за допомогою різних схем і фіктивних ланцюгів постачання; є масовим регресивним податком на товари і послуги широкого споживання, що є тягарем для малозабезпечених верст населення [3].

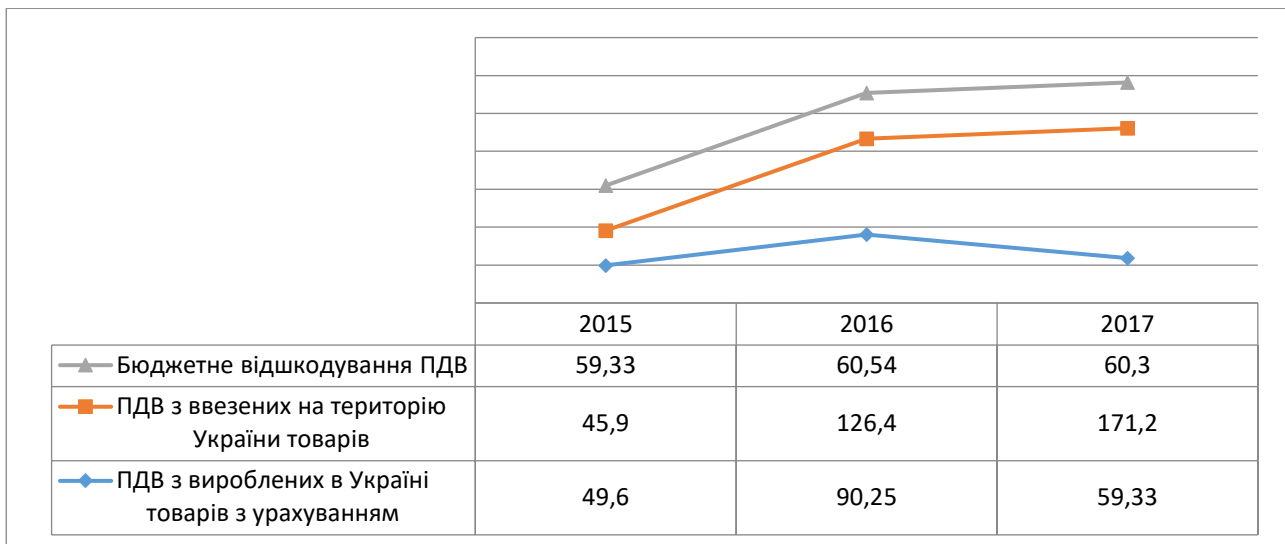

Рисунок 1 – надходження коштів до бюджету України у 2015-2017 роках
Джерело: представлено автором з використанням статистичної інформації

Актуальною на даний момент є проблема відшкодування ПДВ: по-перше, доцільно спростити порядок такого відшкодування з метою повернення сплачених сум ПДВ добросовісними платниками (проблеми з відшкодуванням ПДВ, з точки зору платників податків, створюють перешкоди для нормального товарообігу, заважають розвитку економічних відносин, обмежують свободу договору і підприємницької діяльності); по-друге, законодавець повинен забезпечити такий порядок відшкодування ПДВ, який не допустить зловживань у сфері відшкодування податку з боку недобросовісних платників податків [4].

Водночас, необґрунтоване впровадження зарубіжного законодавства про ПДВ у вітчизняну практику є недопустимим. Сьогодні, виступаючи податком на кінцеве споживання, ПДВ при досить високій ставці і стрімкій інфляції стає одним із факторів, що стримують розвиток виробництва.

На сьогодні загострюється проблема несвоєчасного відшкодування ПДВ з бюджету, що спонукає до збільшення ухилень від його сплати. Тому, удосконалення дієвих засобів боротьби з такими негативними явищами має відбуватись поступово, з урахуванням національних правових традицій. Рівнятись до промислово розвинених країн і переймати досвід застосування ПДВ, не враховуючи особливостей розвитку не лише податкової системи, а й економіки України, неможливо. Проблему зловживань у сплаті ПДВ необхідно

ефективно вирішувати узгодженими діями органів виконавчої влади, на які покладено функції справляння ПДВ.

Література:

1. Семенко Т.М. Податок на додану вартість у контексті адаптації законодавства України до законодавства ЄС / Т.М. Семенко // Актуальні проблеми економіки. — 2017. — №10 (124). — 222 с.
2. Податковий кодекс України: Законом України №71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.sta.gov.ua/control/uk/taxqabase/catalog>. — Дата останнього доступу:10.11.2018. — Назва з екрану.
3. Пікінер В. О. Оцінка фіскального потенціалу податку на додану вартість в Україні / В. О. Пікінер, К. І. Швабій // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). — 2015. — №2(57). — 42 с.
4. Мороз Ю.А. Правові проблеми відшкодування податку на додану вартість / Ю.А. Мороз // Європейські перспективи. — 2016. — №2, ч.2. — С.191—192.

***Науковий керівник – Лагодієнко Н.В.,
канд. екон. наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет***